

Н.Г. Виговська, д-р. екон. наук, проф. (ЖДТУ, Житомир)
А.І. Доманчук, асп. (ЖДТУ, Житомир)

ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Найважливішою частиною системи управління в страховій компанії є фінансовий менеджмент. Як самостійна наукова дисципліна фінансовий менеджмент сформувався на початку 60-х років ХХ століття. Значний внесок у становлення цієї науки внесли представники англо-американської школи: Т. Коупленд, Дж. Уестон, Р. Брейлі, та Ю. Бріггем.

Фінансовий менеджмент страхових компаній є порівняно новим напрямом в науці. Проте страховий ринок розвивається досить динамічно й інтереси науковців і практиків у страховій галузі зосереджуються в області формування єдиних методичних основ управління діяльністю страхових компаній з урахуванням особливостей функціонування фінансів галузі.

Термінологія і методичний інструментарій управління фінансами страхової організації залишаються недостатньо сформованими. Основними об'єктами управління виступають фінансові відносини, фінансові ресурси і фінансові потоки страхових організацій. Вплив фінансів на всю страхову діяльність реалізується за допомогою фінансового механізму, що представляє собою систему організації, регулювання та планування фінансових відносин. До складу фінансового механізму входять фінансові інструменти, важелі, методи та моделі, що забезпечують функціонування підсистем страхових компаній, серед яких правове, нормативне, інформаційне, кадрове, технічне і програмне забезпечення їх діяльності. Складові фінансового механізму залежать від ряду суб'єктивних і об'єктивних факторів, таких як організаційно-правова форма компанії, її місія, менталітет власників та менеджерів вищого рівня. В сукупності вищенаведені фактори зумовлюють специфіку управління фінансами страхових компаній.

Проблема вдосконалення методологічного забезпечення управління фінансами страхової компанії є досить гострою для страхової галузі. В першу чергу, це зумовлено тим, що методологічні підходи до управління фінансами комплексно сформовані для підприємств реального сектора економіки. Так, наприклад, особливості формування капіталу страхової організації не дозволяють оптимізувати його структуру за допомогою наявного інструментарію,

адже в структурі капіталу страхової організації переважають страхові резерви, формування і розміщення яких регламентується законодавством. Довгострокове та короткострокове банківське кредитування відсутнє у розрізі позикового капіталу страховика або займає незначну питому вагу. Необхідно зазначити, що вимоги до розміру та форми власного капіталу істотно відрізняються від аналогічних вимог для інших суб'єктів господарювання. Тому оптимізація структури капіталу страхової компанії за допомогою фінансового левериджу, мінімізації рівня фінансових ризиків або максимізації рівня фінансової рентабельності не може бути реалізована в повній мірі. Формування капіталу страхової організації потребує специфічних підходів до управління.

В управлінні фінансами (на прикладі інвестиційної діяльності страхової компанії) також є певні особливості, адже фінансові ресурси постійно знаходяться в русі і в часовому аспекті представляють собою грошові потоки компанії. Акумуляція значного обсягу грошових коштів у страховій галузі і можливість їх використання для отримання доходу є передумовами того, що страхові компанії є найважливішим інвестиційним інститутом. Значимість інвестиційної діяльності страхових організацій обумовлює необхідність регулювання і управління вкладень страхових компаній на макрорівні та всередині компаній.

Тому для оптимального управління фінансами у розрізі формування збалансованого страхового портфеля та оптимізації структури капіталу страхових компаній необхідно: вдосконалити понятійний апарат і методичний інструментарій функціонування фінансів страхових організацій; сформувати системний підхід при розгляді питань, пов'язаних з методичним обґрунтуванням способів управління фінансами страхових компаній; адаптувати сформований інструментарій фінансового управління до управління фінансами страхових компаній, з врахуванням специфіки їх діяльності; розробити нові підходи до організації та вдосконалення системи управління фінансами страхових компаній.